

Turizmin Yöre Halkının Yaşam Kalitesine Etkileri: Çeşme İlçesi Örneği

The Effect of Tourism on The Community Residents Quality of Life: The Case of Çeşme

Nilgün AVCI*

*Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Konaklama İşletmeciliği Bölümü, 35320, Dalyan Mah., Çeşme, İzmir.

E-posta: nilgun.avci@ege.edu.tr

ORCID: 0000-0003-4746-8762

MAKALE BİLGİLERİ

Makale İşlem Bilgileri:

Gönderilme tarihi: 22 Şubat 2018

Düzeltilme: 19 Nisan 2018

Düzeltilme: 7 Mayıs 2018

Kabul: 17 Mayıs 2018

Anahtar sözcükler: Turizmin etkileri, Yaşam kalitesi, Yöre halkı, Çeşme.

ARTICLE INFO

Article history:

Submitted: 22 February 2018

Resubmitted: 19 April 2018

Resubmitted: 7 May 2018

Accepted: 17 May 2018

Key words: Tourism impacts, Quality of life, Residents, Çeşme.

ÖZ

Bu çalışmada önemli bir turizm destinasyonu olan İzmir'in Çeşme ilçesinde yaşayan yöre halkının yaşam kalitesinde turizmin etkileri araştırılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden alan araştırması benimsenmiş, verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır. Veriler kolayda örnekleme yöntemiyle Çeşme'de ikamet eden yöre halkından yüz yüze toplanmıştır. Turizmin etkileri; ekonomik, kültürel, sosyal ve çevresel etkiler olarak ele alınmıştır. Yaşam kalitesi boyutları da toplumsal yaşam, sağlık-güvenlik ve ekonomik durum olarak incelenmiştir. Çalışmada, faktör analizi, t-testi, ANOVA, korelasyon analizi uygulanmış, turizmin yaşam kalitesine etkisini belirlemek için regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, turizmin ekonomik, kültürel ve sosyal etkilerinin Çeşme'de yaşayan yöre halkının yaşam kalitesini etkilediği, ancak turizmin çevresel etkilerinin yaşam kalitesini etkilemediği belirlenmiştir.

ABSTRACT

In the study, the effects of tourism on the quality of life of the people living in İzmir's Çeşme district, which is an important tourism destination were investigated. In the research, field research from quantitative research methods was used and data were collected by questionnaire technique. The samples were gathered face to face from the local people residing in Çeşme by convenience sampling method. Tourism effects were taken as; economic, cultural, social and environmental impacts. Dimensions of quality of life examined as; social, health-safety and economics. In the study, factor analysis, t-test, ANOVA, correlation analyzes were applied and regression analysis was used to determine the effect on the tourism quality of life. According to the findings of the study, the economic, cultural and social effects of tourism were determined that the local people living in Çeşme affected the quality of life but the environmental effects of tourism did not affect the quality of life.

GİRİŞ

Turizmin gelişimi ve sürdürülebilirliği için, turistler, yöre halkı, örgütler ve işletmeler arasında denge kurmak gerekmektedir (Sharpley 2014). Turizmin yöre halkının yaşamına potansiyel etkileri bulunduğu uzun süreden beri tüm paydaşlar tarafından kabul edilmekte ve bu konu araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Turizmin gelişiminde, yöre halkının turizmin etkilerini algılayışı önemli bir etkidir (Stylidis vd. 2014). Turizmin, geliştiği destinasyonlarda olumlu ve olumsuz birçok etkisi bulunmaktadır. Turizmin etkilerinin yöre halkı tarafından hissedilmeye başlamasıyla, yöre halkı bu olumlu ve olumsuz etkileri karşılaştırarak turizmin gelişimine yönelik tavır oluşturmaktadır (Woo, Kim ve Uysal 2015). Yöre

halkının turizme bakış açısı, gelişimi desteklemesi ya da direnç göstermesine yol açabilecektir. Bu nedenle, yöre halkının turizmin gelişimine yönelik tutum ve davranışlarının belirlenmesi önemini korumaktadır.

Turizm planlaması çalışmalarının turizmin olumsuz etkilerini azaltmasının yanında, yöre halkının yaşam kalitesini artırma sorumluluğu da bulunmaktadır. Yaşam kalitesi, turizm planlamasında ana faktör olarak kabul edilmektedir (Massam 2002). Yöre halkının turizme karşı tutumları çok çalışılmışken, turizmin yöre halkının yaşam kalitesine etkisi üzerine az sayıda çalışma yapılmıştır (Andereck ve Nyaupane 2011; Uysal, Sirgy, Woo ve Kim 2016).

Türkiye’de turizme ilk açılan destinasyonlardan biri olan İzmir’in Çeşme ilçesi, Çeşme yarımadasının en ucunda yer almaktadır. Üç tarafı denizle çevirili olmasıyla, çok sayıdaki koyları, plajları, kumu, ılıcası, rüzgârı, limanı, iklimi ile Türkiye’de önemli turizm destinasyonlarından biri olmaya devam etmektedir. Başlangıçta İzmir’in sayfiyesi olarak görülse de daha sonradan iç turizme ve dış turizme açılmıştır. Güneş-kum-denizin yanında termal suları ve rüzgâr sörfü Çeşme’yi turizmde öne çıkarmaktadır. Kış nüfusu 39,243 bin iken, yaz nüfusu 250-300 bini bulmaktadır (Çeşme Kaymakamlığı 2017). Çeşme’de faaliyet gösteren altı adet beş yıldızlı, dört adet dört yıldızlı otel bulunmaktadır. Bakanlık ve belediye denetimli tesislerde 24.879 yatak kapasitesi mevcuttur ve 2015 yılında geceleme sayısı 1.662.979 olarak gerçekleşmiştir (Çeşme Kaymakamlığı 2016).

Yöre halkının turizmin etkilerini olumlu algılaması, o bölgede turizmin gelişimini ve sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Gelişen turizmin, bölge halkının yaşam kalitesindeki etkisi turizmin geliştirilmesi için önemli görülmektedir. Yöneticiler için turizmin desteklenmesinde halkın yaşam kalitesi belirleyici bir güç olarak görülmektedir. Türkiye turizmi için önemini koruyan Çeşme’de turizmin etkilerinin yöre halkı tarafından nasıl algılandığı ve turizmin etkilerinin yaşam kalitesi ile ilişkisinin araştırılması çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Turizmin Etkileri

Turizm başlangıçta, özellikle gelişmekte olan ülkelerde can simidi gibi görülmüştür. Bu görüşün temelinde turizmin getirdiği ekonomik canlılık yatmaktadır. Turizm, geliştiği destinasyonlarda birçok etki yaratmaktadır. Turizmin etkileri, olumlu ve olumsuz etkiler olarak ele alınmaktadır. Turizm destinasyonlarının yaşam evrelerinde planlamaya önem verilmediğinde olumsuz etkilerin hızlı şekilde hissedilmeye başlandığı pek çok örnekte görülmüştür. Ege bölgesinde Kuşadası, Akdeniz bölgesinde Alanya bu konuda en bilinen örneklerdendir. Turizm planlarında ve yönetiminde turizmin olumlu etkilerinin artırılması, olumsuz etkilerinin azaltılması temel hedeflerdendir.

Turizmin etkileri üzerine uzun yıllardan beri çok sayıda çalışma yapılmış ve çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalarda turizmin etkilerinin sınıflandırılması da yapılmıştır. Turizmin etkileri; ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel etkiler olarak gruplandırılmaktadır (Gursoy ve Rutherford 2004; Jurowski ve Gursoy 2004; Sharpley 2014). Turizmin olumlu ekonomik etkilerine; yeni iş olanakları, yerel yönetimlerin gelirleri, istihdam olanakları, döviz kazancı örnek verilebilir. Fırsat maliyeti, aşırı bağımlılık, enflasyonist baskı, mevsimlik dalgalanma, dışalım eğiliminde artış da turizmin olumsuz ekonomik etkileri arasında sayılmaktadır (Kozak, Kozak ve Kozak 2016).

Turizm genellikle temiz bir endüstri olarak görülse de gerçekte bu her zaman böyle değildir (Madrigal 1995). Turizm genellikle yerleşim yerlerinin dışında el değmemiş çekici bölgelerde geliştiğinden, bu bölgelerin doğasına zarar verebilmektedir. Turistlerin gereksinimlerini karşılamak için kurulacak tesisler doğal dengeyi bozabilmektedir. Turizmin doğal çevreye etkilerinden, tesislerin kurulduğu alanları tahribi, doğal kaynakların tüketilmesi, ortaya çıkardığı sıvı ve katı atıklar, gürültü ve görüntü kirliliği olumsuz etkiler olarak görülürken, turizmin varlığı ve sürdürülebilirliği için de önemli bir kaynak olan doğanın korunması bilincinin oluşması da olumlu etki olarak görülmektedir.

Turizmin sosyal hayata, değerlere, inançlara, yaşam tarzına, gelenek ve göreneklere olan etkileri sosyal ve kültürel etkiler olarak kabul edilmektedir. Turizm destinasyonlarında rekreasyon faaliyetlerinin, kültürel etkinliklerin artması olumlu etkiler olarak algılanırken (Besculides, Lee ve McCormick 2002), kalabalık, kültürel değerlerin değişmesi, suç oranının artması, yabancılaşma gibi etkiler de (Andereck vd. 2005) olumsuz algılanmaktadır. Bir bölgede turizmin büyümesi genelde yerel kimlik ve kültürün kaybolmasına neden olabilmektedir. Alanyazın incelendiğinde genel olarak turizmin etkilerinin olumlu algılandığı, yöre halkının turizme karşı tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir (Madrigal 1995). Turizmde taşıma kapasitesi aşılmadığı, yöre halkı tarafından turizmin olumlu etkilerinin

olumsuzlardan daha fazla hissedildiği sürece turizme olumlu bakış açısı korunmaktadır.

Yaşam Kalitesi

Başlangıçta sağlık bilimlerinde çalışılan yaşam kalitesi, daha sonraları sosyoloji, psikoloji, ekonomi ve politikanın da ilgi alanına girmiştir. Yaşam kalitesi, insanların yaşamlarını nasıl gördükleri ya da yaşamları için ne hissettikleridir (Andereck vd. 2007: 484). Bu nedenle benzer koşulları farklı bireyler farklı şekilde algılayabilirler. Yaşam kalitesi çok boyutlu bir kavram olduğundan alanyazında pek çok tanımı bulunmaktadır. Sirgy (2001) yaşam kalitesinin temelde, refah, sosyal koşullar ve sağlık koşullarının birleşimi olduğunu vurgulamaktadır (Aktaran: Woo vd. 2015: 91). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yaşam kalitesini, bireylerin, hedefleri, beklentileri, standartları ve endişeleri ile ilgili olarak yaşadıkları kültür ve değer sistemleri bağlamında yaşamdaki konumlarına ilişkin algıları olarak tanımlamıştır (Mathew ve Sreejesh 2017: 84). Aynı zamanda yaşam kalitesi bireylerin ve toplumların refah düzeyi olarak tanımlanabilmektedir. Bireylerin refahı nasıl algıladıklarında, kişilik, sosyo-ekonomik durum ve coğrafi konum gibi sayısız bireysel özelliğin de rolü olduğu kabul edilmektedir (Vogt vd. 2016: 37).

Yaşam kalitesinin boyutları konusunda da tam bir fikir birliği bulunmamaktadır. Yaşam kalitesinin fiziksel ve psikolojik olarak ele alınması boyutlara bakışı etkilemektedir. Yaşam kalitesinin tanımında ve ölçümünde objektif ve sübjektif boyutlar bulunmaktadır. Yaşam kalitesini oluşturan sübjektif boyutta; güvenlik, mutluluk, aile ilişkileri, sosyal dayanışma, hobiler ve kulüp üyeliği (Petrosillo vd. 2013: 614) ele alınmaktadır. Yaşam kalitesindeki objektif boyutta ise yaşam süresi, sağlık, suç oranı, GSYİH (Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla), yoksulluk oranı, eğitim düzeyi yer almaktadır. Toplumun yaşam kalitesi; ekonomik (örneğin; hane halkı geliri), boş zaman değerlendirme (örneğin; parkların ve rekreasyon faaliyetlerinin sayısı), çevresel refah (örneğin; CO2 emisyonu) ve sağlıkla (örneğin; ortalama yaşam beklentisi) ölçülebilmektedir (Uysal vd. 2016: 245).

Turizmin geliştiği ülkelerde temel amaç, yöre halkının yaşam kalitesini artırmaktır (Liang ve Hui 2016). Turizm sektörünün, toplumun arzulanacağı yaşam koşullarına sahip olmasına katkıda bulunma, kolaylaştırma rolü olabileceği savunulmaktadır (Andereck vd. 2007). Turizm, yöre halkının yaşam kalitesini olumlu ve olumsuz yönde etkileyebilir. Turizm için üretilmiş olan ürünler yöre halkı tarafından da kullanıldığında yaşam kalitesini artırabilir. Örneğin, festivaller, açık hava rekreasyon etkinlikleri, restoranlar, plajlar gibi. Turizm, yerel yönetimlerin vergi gelirlerinin artması ile alt yapının iyileşmesi, yeni iş kollarının ortaya çıkması ile ek istihdam olanakları ve daha iyi ücretlerle yaşam kalitesini olumlu etkileyebilir. Turizmin olumsuz etkileri de halkın yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilir. Örneğin; kalabalıklaşma, suç oranının artması, trafik sorunları, yaşamın pahalılaşması, sosyal yaşamdaki değişimler, su, hava ve ses kirliliği gibi.

İlgili Çalışmalar

Turizmin etkileri ile yöre halkının yaşam kalitesinin ilişkisinin belirlenmesi çalışmaları önemini korumaktadır (Bimonte ve Faralla 2016). Son yıllarda, turizmin gelişiminin ekonomik olmayan etkilerinde, özellikle yaşam kalitesine etkisi üzerinde çalışmaların artmaya başladığı görülmektedir (Uysal vd. 2016). Turizmin gelişiminin yöre halkının yaşam kalitesini etkileyeceği görüşü genel kabul görmesine rağmen uygulamalı araştırmaların sayısı oldukça azdır (Liang ve Hui 2016; Almeida-García vd. 2016). Kim, Uysal ve Sirgy'in (2013) Virginia'da 321 katılımcıyla, Yapısal Eşitlik Modeli ile gerçekleştirdikleri çalışmada, turizmin yaşam kalitesi ile ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Turizmin olumlu ekonomik etkilerinin yaşam kalitesinin ekonomik durum boyutuyla, olumlu sosyal etkilerin, toplumsal yaşam boyutuyla, olumlu kültürel etkilerin duygusal boyutla ilişkili olduğu belirlenmiştir (Kim vd. 2013). Aynı çalışmada, turizmin olumsuz çevresel etkileriyle de yaşam kalitesinin sağlık-güvenlik boyutu arasında ilişki tespit edilmiştir.

Andereck vd.'nin (2007) Arizona'da iki farklı etnik grupta, telefon ve e-posta yoluyla gerçekleştirdikleri çalışmada, katılımcıların turizmin

etkilerinin toplumsal yaşamda orta derecede algılandığı, etnik kökenlilere göre turizmin yaşam kalitesine etkilerinin algılanmasında değişiklik olmadığı belirlenmiştir. Malta’da gerçekleştirilen çalışmalarında Croes vd. (2018), turizmin yaşam kalitesini orta düzeyde ve kısa dönem için artırdığını, uzun dönemde etkisini sürdürmesi için yönetimlerin verimliliği artırması gerektiğini önermektedir. Woo vd.’nin (2015) çevirim içi anket uygulamasıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında turizmin yaşam kalitesine etkisi ve yaşam kalitesinin turizmin gelişimine etkisi araştırılmıştır. Çalışmanın sonuçlarında, turizmin yaşam doyumunun maddi olmayan unsurları ile ilişkisi daha yüksek bulunduğu gibi maddi olmayan unsurların yaşam kalitesiyle ilişkisi de daha yüksek bulunmuş, aynı zamanda yüksek olmasa da yaşam kalitesinin turizmin gelişmesini desteklemede de etkili olduğu belirlenmiştir. Çin’in Shenzhen şehrinde gerçekleştirilen, Liang ve Hui’nin (2016) çalışmalarında, turizmin etkilerinin yaşam kalitesinin maddi olmayan unsurları ile ilişkili olduğu görülmüştür. Türker, Selçuk ve Özyıldırım’ın (2016) Safranbolu’da turizmin yöre halkının yaşam kalitesi üzerine etkisini araştırdıkları çalışmada, turizmin ekonomik, kültürel ve çevresel etkilerinin yöre halkının yaşam kalitesini olumlu etkilediği, turizmin sosyal etkilerinin ise olumsuz etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yöre halkının yaşam kalitesinde turizmin önemi vurgulanırken, az sayıda çalışmanın olması bu araştırmaya yönlendirmiştir. Özellikle Türkiye’de bu konuda yapılan çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Çalışmanın alanyazındaki bu boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Çalışmada turizmin etkilerinin Çeşme’de ikamet eden yöre halkı tarafından nasıl algılandığı ve turizmin etkilerinin yöre halkının yaşam kalitelerini nasıl etkilediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmada Çeşme’de yaşayan yöre halkının yaşam kalitesinin turizmden etkilenmesini belirlemede, alan araştırması, anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin hazırlanmasında alanyazın taraması yapılmış, daha önce kullanılmış geçerliliği ve güvenilirliği sınanmış

ölçeklerden çalışmaya uygun olan ölçekler belirlenmiştir. Çalışmadaki değişkenlerin ölçümünde Andereck ve Nyaupane (2011), Kim, Uysal ve Sirgy (2013) ve Sharpley’in (2014) çalışmalarında kullandıkları “turizmin etkileri” ve “yaşam kalitesi” ölçeklerinden yararlanılmıştır. Söz konusu ölçeklerin uygulandıkları çalışmalarda geçerli ve güvenilir oldukları ortaya konmuştur. Orijinal ölçekte İngilizce olarak hazırlanmış ifadeler çeviri-geri çeviri yöntemi kullanılarak yazar tarafından Türkçeye çevrilmiş, farklı disiplinlerden (İngilizce öğretmenliği, sosyoloji ve turizm) üç akademisyenle tartışarak ifadelere son şekli verilmiş, içerik geçerliliği sağlanmıştır.

Anket, üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde turizmin etkileri, ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel olarak dört boyutta ve 15 ifade ile ölçülmüştür. İkinci bölümde, yaşam kalitesi de ekonomik durum, toplumsal yaşam, duygusal ve sağlık-güvenlik olarak dört boyutta ve 12 ifade ile ölçülmüştür. Anketin üçüncü bölümünde demografik sorular yer almıştır. Turizmin etkilerini ölçmek için kullanılan ifadeler beşli Likert ölçeği (Kesinlikle katılmıyorum-Kesinlikle katılıyorum) ile değerlendirilmiştir. Yaşam kalitesini ölçmek için kullanılan ifadeler de beşli kategoride (Hiç memnun değilim-Çok memnunum) ölçülmüştür.

Ölçeklerin oluşturuldukları ülkelerin kültürü ve orijinal dilinin dışındaki uygulamalarda sorunlar yaşanabildiğinden, Türkiye’de ölçeklerin kullanılabilirliğini değerlendirmek için pilot test yapılmıştır. Çeşme’de yöre halkından 50 katılımcı ile pilot test yapılmış, turizmin etkileri ölçeğinin güvenilirliği ($\alpha=0,800$), yaşam kalitesi ölçeğinin güvenilirliği de ($\alpha=0,830$) bulunmuştur. Verilere faktör analizi uygulanmış, iki ölçek de geçerli çıkmıştır ve ölçeklerdeki hiçbir ifade analizden çıkarılmamıştır.

Çalışmanın evrenini Çeşme’de yaşayan yöre halkı oluşturmaktadır. Çeşme’nin toplam nüfusu 39.243 kişi olarak belirtilmiştir (Çeşme Kaymaklığı 2017) (köyler çıktığında 21.394 kişi olduğu görülmüştür). Çalışma 2017 yılı Eylül-Ekim ayları arasında Çeşme’de yüz yüze uygulanmıştır. Çeşme ilçesinin mahalleleri listelenmiş, her mahallede ev ve iş yerlerinde çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan, kolayda örnekle-

me yöntemiyle veriler toplanmıştır. Toplanan ve araştırmaya uygun veri sayısı 420'dir. Toplanan veri sayısı evreni temsil etmede yeterlidir (Sekaran ve Bougie 2010).

Analizlerde kullanılacak testlere karar verebilmek için toplanan verilerin dağılımları incelenmiştir. Verilerin çarpıklık ve basıklıkları test edilmiş, normal dağıldığı görülmüş ve parametrik testlerin kullanımına karar verilmiştir. Verilerin analizinde, boyutları belirlemek için faktör analizi, fark analizlerinde t-testi ve ANOVA, değişkenlerin ilişkilerini belirlemede korelasyon analizleri kullanılmıştır. Turizmin yaşam kalitesine etkisini sınamada da regresyon analizinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Ölçeklerin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach's Alpha testi yapılmış, turizmin etkileri ölçeğinin güvenilirliği, $\alpha=0,802$ ve yaşam kalitesi ölçeğinin

güvenirliği $\alpha=0,848$ olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre ölçeklerin güvenilirliği yüksektir (Sekaran ve Bougie 2010: 325). Çalışmaya katılanların profilini belirlemede sıklık analizi yapılmış, elde edilen bulgular Tablo 1'de listelenmiştir. Katılımcıların profili incelendiğinde, yüzde 32'sinin 10-20 yıldır, yine yüzde 24'ünün 20 yıldan fazladır Çeşme'de ikamet ettikleri görülmektedir. Uzun süredir Çeşme'de ikamet eden katılımcıların çoğunlukta olması turizmin etkilerini değerlendirmelerinde olumludur. Katılımcıların yüzde 74'ü 25 yaş ve üzeri olduğundan yaşam kalitesinin değerlendirmesine de uygun olduğu söylenebilir. Çalışmaya katılan bireylerin yüzde 46,6'sının üniversite mezunu olması katılımcıların eğitim düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Turizmin etkileri değişkenine uygulanan faktör analizi sonucunda, değişkenin orijinal ölçekteki gibi dört boyut altında toplandığı görülmüştür. Tablo 2'de listelendiği gibi bu boyutlar sırasıyla; kültürel etkiler, ekonomik etkiler, çevresel etkiler ve sosyal etkiler boyutlarından oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler turizmin etkileri değişkeninin yüzde 62,795'ini açıklamaktadır. Faktör analizi tablosu incelendiğinde, katılımcılar Çeşme'de turizmin etkilerinden en yüksek ortalama (3,984) ile kültürel etkilerinin olduğunu belirtirken, bu boyutu sırayla, ekonomik etkiler (3,794) ve sosyal etkilerin (3,558) takip ettiğini, en az etkinin ise çevresel etkiler (3,191) boyutunda olduğunu belirtmişlerdir. Turizmin etkilerinden kültürel, ekonomik ve sosyal etkiler olumlu ifadelerle ölçülürken, çevresel etkiler olumsuz ifadelerle ölçülmüştür. Katılımcıların genel olarak turizmin olumlu etkilerine "katılıyorum" a yakın değerlendirme yaptıkları gözlenmiştir. Olumsuz etki olarak çevresel etkilere ise "ne katılıyorum-ne katılmıyorum" a yakın değerlendirme yapmışlardır. Katılımcıların turizmin etkilerini olumlu algıladıkları söylenebilir.

Tablo 3'te yaşam kalitesi değişkenine ilişkin faktör analizi sonuçları yer almaktadır. Yaşam kalitesi üç boyut altında toplanmıştır. Orijinal ölçekteki duygusal durum boyutu ile sağlık-güvenlik boyutları birleşmiştir. Katılımcılar psikolojik ve fiziksel sağlıkla ilgili ifadeleri tek boyutta

Tablo 1. Katılımcıların Profili

	Sayı (N)	Yüzde (%)		Sayı (N)	Yüzde (%)
Yaş			Cinsiyet		
25'in altı	109	26,0	Kadın	159	37,9
25-34	134	31,9	Erkek	261	62,1
35-44	87	20,7	Toplam	420	100,0
45-54	57	13,6	Medeni Durum		
55-64	27	6,4	Evlü	193	46,0
65 üstü	6	1,4	Bekâr	227	54,0
Toplam	420	100,0	Toplam	420	100,0
Çeşme'de Yaşam Süresi			Eğitim		
10 yıldan az	184	43,8	İlköğretim	47	11,2
10-20 yıl	135	32,1	Lise	177	42,1
20 yıldan fazla	101	24,0	Üniversite	187	44,5
Toplam	420	100,0	Lisansüstü	9	2,1
			Toplam	420	100,0
Aylık Gelir			Meslek Grubu		
1000 TL den az	102	24,3	Çalışan	273	65,0
1000-2999 TL	222	52,9	Girişimci	62	14,8
3000-4999 TL	63	15,0	Emekli	29	6,9
5000 TL den Fazla	9	2,1	Çalışmıyor	54	12,9
Toplam	396	94,3	Toplam	418	99,5

Tablo 2. Turizmin Etkileri Faktör Analizi Tablosu

	Faktör Yüklü	Ortalama	Açıklanan varyans %	F	α	p
Faktör 1: Kültürel Etkiler		3,984	17,847	25,954	0,803	0,000
Yöre halkı ile turistler arasındaki kültürel değişim yöre halkı için iyidir.	,809					
Turistlerle kültürel değişim yöre halkı için değerlidir.	,798					
Olabilirdiğince çok ülkeden turistlerle, kültürlerini öğrenmek için tanışmak isterim.	,785					
Dünyanın her yerinden turistlerle görüşmek hayatı zenginleştiren tecrübelerdir.	,724					
Faktör 2: Ekonomik Etkiler		3,794	17,237	18,749	0,788	0,000
Turizm iş fırsatları sağlamıştır.	,805					
Yerel işletmeler ve devlet turistlerden gelir elde etmektedir.	,763					
Turizm bölgedeki yaşam standardını yükselmiştir.	,699					
Turizm Çeşme'ye iyi bir imajı sağlamıştır.	,690					
Faktör 3: Çevresel Etkiler		3,191	14,444	51,312	0,780	0,000
Turizm çok çöp üretmektedir.	,899					
Turistlere hizmet eden turizm işletmeleri yılda tonlarca katı atık atmaktadırlar.	,846					
Turistlerin çöpleri çevrenin güzelliğini bozmaktadır.	,745					
Faktör 4: Sosyal Etkiler		3,558	13,266	15,570	0,678	0,000
Turizm doğal ve kültürel mirasa ilgiyi arttırdı.	,738					
Devlet turizm nedeniyle yolları ve diğer yerel hizmetleri sürekli iyileştirmektedir.	,683					
Turizm bölge halkı için rekreasyonel olanaklarını artırmaktadır.	,593					
Bölgedeki eğlence çeşitliliğinin ana nedeni turizmdir.	,477					

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Ölçümü =0,788; Bartlett's Test of Sphericity =1561,509; Toplam farkın (Varyans) açıklama oranı: 62,795

Tablo 3. Yaşam Kalitesi Faktör Analizi Tablosu

	Faktör Yüklü	Ortalama	Açıklanan varyans %	F	α	p
Faktör 1: Toplumsal yaşam		3,100	21,973	10,953	0,796	0,000
Çeşme'de katıldığım faaliyetlerden	,671					
Çeşme'de yaşayan insanlardan	,537					
Sahip olduğum boş zamanımdan	,768					
Boş zaman faaliyetlerimden	,860					
Kültürel yaşamımdan	,693					
Faktör 2: Sağlık-güvenlik		3,808	21,389	4,305	0,541	0,002
Yaşamımın bütününden	,786					
Yaşamımı sürdürme şeklimden	,735					
Diğer insanlarda birlikte geçirdiğim vakitlerden	,623					
Sağlık durumumdan	,618					
Sosyal güvencemden	,544					
Faktör 3: Ekonomik durum		3,213	16,144	9,011	0,863	0,003
İşimden ve gelirimden	,871					
Harcamalarımı karşılamaktan	,857					

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Ölçümü =0,824; Bartlett's Test of Sphericity =1285,118; Toplam farkın (Varyans) açıklama oranı: 59,505

algılamışlardır. Ölçekte yer alan ifadeler yaşam kalitesinin yüzde 59,505'ini açıklamaktadır. Katılımcıların yaşam kalitelerinden orta düzeyde memnun oldukları görülmüştür. Boyutların ortalamaları incelendiğinde, katılımcıların en yüksek ortalamayı sağlık-güvenlik boyutuna verdikleri (3,808), bu boyutu ekonomik durum (3,213) ve toplumsal yaşam boyutunun (3,100) takip ettiği belirlenmiştir.

Turizmin etkileri ve yaşam kalitesi algısının cinsiyete ve medeni duruma göre fark gösterip göstermediği t-testi, yaş, eğitim ve Çeşme'de yaşam süresine göre fark gösterip göstermediği ise ANOVA ile analiz edilmiştir. Tablo 4'te listelendiği gibi turizmin çevresel etkileri ve yaşam kalitesinin sağlık-güvenlik boyutlarında mede-

ni duruma göre fark gösterdiği belirlenmiştir. Çalışmaya katılan bekâr bireylerin evlilere göre, turizmin Çeşme'de çevresel etkilerinin daha fazla olduğu görüşünde oldukları görülmüştür. Evliler, bekârlara göre yaşam kalitesinin sağlık-güvenlik boyutuna daha fazla memnun olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yaşlarına göre turizmin çevresel etkilerinin, yaşam kalitelerinin toplumsal yaşam, sağlık-güvenlik ve ekonomik durum boyutlarında farklılık izlenmiştir. Katılımcıların eğitim durumlarına göre de turizmin Çeşme'ye etkilerinden çevresel etkiler ve sosyal etkiler boyutlarında farklılık bulunmuştur. Lise mezunu katılımcılar her iki boyutta da diğer eğitim grubundakilere göre etkinin fazla olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılardan Çeşme'de 10-20

Tablo 4. Fark Analizleri Tablosu

	<i>Kültürel Etkiler</i>	<i>Ekonomik etkiler</i>	<i>Çevresel Etkiler</i>	<i>Sosyal Etkiler</i>	<i>Toplumsal Yaşam</i>	<i>Sağlık-Güvenlik</i>	<i>Ekonomik Durum</i>
<i>Medeni Durum</i>							
Evli			3,0789			3,8789	
Bekâr			3,2865			3,6911	
F-test			0,868			3,671	
Önem düzeyi			0,046			0,010	
<i>Yaş</i>							
25'in altı			3,1355		3,6374	3,8440	3,3901
25-34			3,5333		3,4536	3,5343	2,8929
35-44			3,0621		3,4788	3,8746	3,2119
45-54			3,3171		3,6402	3,9268	3,2195
55 ve üstü			2,8611		3,5729	4,0167	3,7083
F-test			3,067		3,469	4,890	4,479
Önem düzeyi			0,017		0,009	0,001	0,002
<i>Eğitim</i>							
İlköğretim		3,3649		3,2568			
Lise		3,8233		3,6297			
Üniversite		3,8022		3,5630			
F-test		1,438		3,882			
Önem düzeyi		0,005		0,022			
<i>Ç e ş m e ' d e Yaşam Süresi</i>							
10 yıldan az				3,4504	2,8580	3,5878	
10-20 yıl				3,7639	3,3489	3,9956	
20 yıldan fazla				3,4727	3,1750	3,9625	
F-test				5,635	10,410	15,596	

Tablo 5. Korelasyon Analizi Tablosu

	Kültürel Etkiler	Ekonomik etkiler	Çevresel Etkiler	Sosyal Etkiler	Toplumsal Yaşam	Sağlık-Güvenlik	Ekonomik Durum
Kültürel Etkiler	1						
Ekonomik etkiler	,308**	1					
Çevresel Etkiler	,028	,117*	1				
Sosyal Etkiler	,391**	,546**	,177**	1			
Toplumsal Yaşam	,245**	,205**	,045	,373**	1		
Sağlık-Güvenlik	,249**	,205**	,059	,338**	,338**	1	
Ekonomik Durum	,180**	,304**	-,020	,256**	,426**	,349**	1

**Korelasyon ,001 düzeyinde anlamlı

yıl arası yaşayanların yaşam kalitesi boyutlarında, toplumsal yaşam ve sağlık-güvenlik boyutlarında en yüksek ortalamayı verdikleri belirlenmiştir.

Turizmin etkisi ile yörede yaşayanların yaşam kalitesinin ilişkisini belirlemek için değişkenlere korelasyon analizi uygulanmıştır. Korelasyon analizi sonuçları Tablo 5’de yer almaktadır. Korelasyon analizinde turizmin etkilerinin tüm boyutları ile yaşam kalitesinin tüm boyutları arasındaki ilişki incelenmiştir. Analizde, turizmin etkilerinin üç boyutu ile yaşam kalitesinin tüm boyutlarının olumlu yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Turizmin çevresel boyutunun yaşam kalitesi ile ilişkisi belirlenememiştir. Yaşam kalitesinin, toplumsal yaşam kalitesi boyutuyla en yüksek ilişki, turizmin etkilerinden sosyal etkiler boyutuyla çıkmıştır. Sağlık-güvenlik boyutuyla en yüksek ilişki, turizmin kültürel etkileri ile çıkarken, ekonomik durumla en yüksek ilişki de turizmin ekonomik etkileriyle gerçekleşmiştir.

Turizmin yöre halkının yaşam kalitesindeki etkisini belirleyebilmek için değişkenlere regresyon analizi yapılmıştır. Modelin regresyon denklemlerinde “turizmin etkileri: x_1 =kültürel, x_2 =ekonomik, x_3 =çevresel, x_4 =sosyal” ve “yaşam kalitesi: y_1 =toplumsal yaşam, y_2 =sağlık-güvenlik, y_3 =ekonomik yaşam” olarak belirtilmektedir.

Regresyon analizi sonuçları Tablo 6’da yer almaktadır. Yaşam kalitesinin toplumsal yaşam boyutunu, turizmin etkilerinden yalnızca sosyal etkiler (sig=0,000) etkilemektedir. Toplumsal yaşam kalitesinin yüzde 33’ünü turizmin sosyal etkileri açıklamaktadır. “ $y_1=1,270+0,385x_4$ ” olarak formüle edilmektedir. Yaşam kalitesinin sağlık-güvenlik boyutunu, turizmin etkilerinden kültürel etkiler (sig=0,025) ve sosyal etkiler (sig=0,000) etkilemektedir. Sağlık-güvenlik boyutunu kültürel etkiler yüzde 13, sosyal etkiler yüzde 27 açıklamaktadır. Regresyon formülü “ $y_2=2,443+0,119x_1+0,238x_4$ ”dür. Yaşam kalitesinin ekonomik durum boyutunu turizmin etkilerin-

Tablo 6. Regresyon Analizi Tablosu

Bağımsız Değişkenler (Turizmin Etkileri)	Bağımlı Değişkenler (Yaşam Kalitesi)			Bağımlı Değişkenler (Sağlık-Güvenlik)			Bağımlı Değişkenler (Ekonomik Durum)		
	B	Beta	Önem düzeyi	B	Beta	Önem düzeyi	B	Beta	Önem düzeyi
Model	1,270		,000	2,443		,000	1,507		,000
Kültürel Etkiler	,137	,118	,052	,119	,136	,026	,088	,066	,287
Ekonomik Etkiler	-,014	-,014	,837	,009	,012	,864	,275	,227	,001
Çevresel Etkiler	-,013	-,016	,774	,003	,005	,935	-,065	-,069	,228
Sosyal Etkiler	,385	,337	,000	,238	,277	,000	,156	,118	,095

den yalnızca ekonomik etkiler boyutu ($\text{sig}=0,001$) etkilemekte ve yüzde 22'sini açıklamaktadır. Regresyon formülü de " $y_3=1,507+0,275x_2$ " dir.

Turizmin sosyal etkilerinin yaşam kalitesinin toplumsal yaşam ve sağlık-güvenlik boyutlarını olumlu yönde, turizmin kültürel etkilerinin de yöre halkının yaşam kalitesinin sağlık-güvenlik boyutunu olumlu yönde, turizmin ekonomik etkilerinin, yaşam kalitesinin ekonomik durum boyutunu olumlu yönde etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Turizmin çevresel etkilerinin ise yöre halkının yaşam kalitesinin hiçbir boyutunu etkilemediği ortaya çıkmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Merkezi ve yerel yönetimlerin turizmi geliştirme çalışmalarında yöre halkının yaşam kalitesinin artırılması temel hedefler arasında bulunmaktadır. Turizmden etkilenen paydaşlardan yöre halkının turizmin geliştirilmesinde desteği önemli kabul edilmektedir. Bu çalışmada Türkiye'nin ilk ve önemli turizm destinasyonlarından biri olan İzmir'in Çeşme ilçesinde yaşayan toplumun yaşam kalitesinde turizmin etkileri araştırılmıştır. Çalışmanın sonuçları toplumun yaşam kalitesini artırma çalışmalarında önemli olduğu gibi turizmin gelişiminin desteklenmesine de katkı sağlamaktadır.

Çalışmada kullanılan ölçekte, turizmin kültürel, ekonomik ve sosyal etkileri olumlu ifadelerle ölçülmüş ve katılımcılar bu ifadelerle "katılıyorum" a yakın fikir belirtmişlerdir. Turizmin çevresel etkileri olumsuz ifadelerle ölçülmüş, katılımcıların bu ifadelerle "ne katılıyorum ne katılmıyorum" a yakın fikir bildirdiği belirlenmiştir. Madrigal'in (1995) vurguladığı gibi bu çalışmanın bulguları katılımcıların genel olarak turizmin olumlu etkilerinin olduğu yönünde düşündüklerini göstermiştir.

Turizmin olumlu ekonomik etkisine lise ve üstü eğitim grubundakilerin katılım düzeyi, ilköğretim eğitim grubundakilere göre yüksek çıkmıştır. Benzer şekilde, Almeida-García vd'nin (2016) çalışmalarında eğitim düzeyi arttıkça turizmin ekonomik etkilerine bakışın daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu durum lise ve üstü eğitim düzeyindekilerin turizm işletmelerinde çalışma ola-

nağının artmasına bağlanabilir. Turizmin olumlu sosyal etkilerine katılımı lise ve üstü eğitim düzeyinde ilköğretim düzeyine göre fazladır. Turizmin ekonomik ve sosyal faydalarından lise ve üstü eğitim düzeyindekilerin daha fazla yararlandığı sonucu çıkarılabilir.

Çalışmada, katılımcılar genel olarak yaşam kalitelerinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Yaşam kalitesi boyutlarından en yüksek memnuniyet sağlık-güvenlik boyutunda ortaya çıkmıştır. Evli katılımcıların sağlık-güvenlik memnuniyeti bekârlara göre daha yüksek çıkmıştır. Evli bireylerin bekârlara göre fiziksel ve ruhsal sağlıklarından daha memnun olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre de 55 ve üstü yaş grubundakilerin sağlık-güvenliğinden memnun olduğu belirlenmiştir. Çeşme'de 10 yıldan fazla süredir yaşayanların da sağlık-güvenlik memnuniyeti daha yüksektir. Çeşme ilçesinin ikinci konut yerleşiminin yaygın olmasının bu sonuçların çıkmasında etkili olduğunu söylemek mümkündür. İkinci konut sakinlerinin genelde gelir grubu yüksek, ekonomik sorunları daha az ve emeklilerden oluşması bulguları desteklemektedir.

Turizmin Çeşme'de yaşayan yöre halkının yaşam kalitesine etkisini belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre, turizmin kültürel etkilerinin, yöre halkının toplumsal yaşamını, sağlığını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bulgular Kim vd.'nin (2013) çalışmalarını desteklemiştir. Farklı kültürleri ve insanları tanıma olanağının yöre halkının toplumsal yaşamındaki olumlu etkisi yaşam kalitesinin artmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda yeni kültürleri tanıma, yeni insanları tanıma olanağının da yöre halkının psikolojik sağlığını olumlu etkilediği görülmektedir.

Bu çalışmada da Kim vd.'nin (2013) bulgularıyla aynı yönde, turizmin ekonomik etkilerinin yöre halkının ekonomik durumu üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Andereck ve Nyaupane'ın (2011) Arizona'da, Croes, Riddersstaat ve van Niekerk'un (2018) Malta'da ve Bimonte ve Faralla'nın (2016) İtalya Follonica'da gerçekleştirdikleri çalışmada turizmin ekonomik etkilerinin yöre halkının yaşam kalitesini olumlu etkilediği bulunmuştur. Turizmin destinasyonunda

olumlu ekonomik etkiler ortaya çıkardığı genel olarak kabul görmektedir. Yöre halkı bu ekonomik etkiden yararlandığı sürece yaşam doyumunun ekonomik durum boyutu da olumlu etkilenmektedir. Çeşme’de yöre halkının algılaması da bu yönde çıkmıştır.

Turizmin sosyal etkilerinin yöre halkının toplumsal yaşamında, sağlığında olumlu etkisinin olduğu görülmüştür. Kim vd.’nin (2013) çalışmalarında da turizmin sosyal etkilerinin yaşam kalitesinin toplumsal yaşam boyutuyla olumlu yönlü ilişkili olduğu ortaya koyulmuştur. Turizm destinasyonlarında turistler için geliştirilen boş zaman faaliyetlerinden yöre halkının yararlanma olanağı yaşam kalitesini de olumlu yönde etkilemektedir. Boş zaman faaliyetlerine katılım yaşam doyumunun toplumsal yaşamdan memnuniyeti artırmaktadır. Yine boş zaman faaliyetlerine katılım yöre halkının boş zamanlarını iyi değerlendirmesini sağlarken yaşam doyumunu boyutlarından sağlığını da olumlu etkilemektedir. Türker, Selçuk, ve Özyıldırım’ın (2016) Safranbolu’da gerçekleştirdiği çalışmalarında ise turizmin sosyal etkilerinin yöre halkının yaşam kalitesinin toplumsal yaşam boyutunu olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu farklı sonuçlar Safranbolu’da yaşayan yöre halkının beklentileri ile Çeşme’de yaşayan yöre halkının beklentilerinin farklılıkları ile açıklanabilir. Çeşme’de emeklilik sonrası yerleşimler ve ikinci konut sahiplerinin farklı beklentileri olduğu düşünülebilir. Kim vd.’nin (2013) çalışmalarında ilişki tespit edilmesine rağmen, bu çalışmada, turizmin çevresel etkilerinin yöre halkının yaşam kalitesini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Turizmin etkilerinde en düşük ortalama çevresel etkilerde ölçülmüştür. Yöre halkının turizmin çevresel etkilerini düşük algılaması nedeniyle yaşam kalitelerini de etkilemediği düşünülebilir.

Turizmin en çok yöre halkının toplumsal yaşamını, onu takiben sağlık-güvenliğini, son olarak da ekonomik durumunu olumlu etkilediği görülmüştür. Bir başka deyişle, turizmin yaşam kalitesinin psikolojik boyutlarına etkisi daha fazla görülmüştür. Liang ve Hui (2016) ile Nawijn ve Mitas’ın (2012) çalışmaları da turizmin yöre halkının yaşam doyumundaki maddi olmayan un-

surlarını etkilediğini ortaya koymuştur. Turizm destinasyonlarında sosyal, kültürel ve sağlıkla ilgili faaliyetlerin artırılması, yöre halkının yaşam kalitesinin artırılmasında uygulanabilir. Elde edilen bu sonuç, turizmin ekonomik etkilerine odaklanmak yerine, toplumsal, fiziksel sağlık ve psikolojik açıdan da ele alınması gerektiğini bir kez daha vurgulamaktadır. Çalışmanın sonuçlarından hareketle, yöre halkının yaşam kalitesinde turizmin etkili olduğu bulgusuyla, turizmin gelişiminin desteklenerek yöre halkının yaşam kalitesinin artırılması önerilebilir.

Turizmin çevresel etkilerinin yöre halkının yaşam kalitesi ile ilişkisinin belirlenememiş olmasının nedenleri nitel araştırma teknikleriyle yeni bir çalışmada irdelenmelidir. Çalışmanın tek bir destinasyonda gerçekleştirilmiş olması önemli bir kısıttır. Farklı turizm türlerinin geliştiği ve farklı gelişmişlik düzeyindeki turizm destinasyonlarında çalışma tekrar edilebilir.

KAYNAKÇA

- Almeida-García, F., Peláez-Fernández, M. Á., Balbuena-Vázquez, A. ve Cortés-Macias, R. (2016). Residents’ Perceptions of Tourism Development in Benalmádena (Spain), *Tourism Management*, 54 (Haziran): 259–274.
- Andereck, K. L. ve Nyaupane, G. P. (2011). Exploring the Nature of Tourism and Quality of Life Perceptions among Residents, *Journal of Travel Research*, 50 (3): 248–260.
- Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C. ve Vogt, C. A. (2005). Residents’ Perceptions of Community Tourism Impacts, *Annals of Tourism Research*, 32 (4): 1056–1076.
- Andereck, K. L., Valentine, K. M., Vogt, C. A. ve Knopf, R. C. (2007). A Cross-cultural Analysis of Tourism and Quality of Life Perceptions, *Journal of Sustainable Tourism*, 15 (5): 483–502.
- Besculides, A., Lee, M. E. ve McCormick, P. J. (2002). Resident’s Perceptions of the Cultural Benefits of Tourism, *Annals of Tourism Research*, 29 (2): 303–319.
- Bimonte, S. ve Faralla, V. (2016). Does Residents’ Perceived Life Satisfaction Vary with Tourist Season? A Two-step Survey in a Mediterranean Destination, *Tourism Management*, 55 (Ağustos): 199–208.
- Croes, R., Ridderstaat, J. ve van Niekerk, M. (2018). Connecting Quality of Life, Tourism Specialization, and Economic Growth in Small Island Destinations: The Case of Malta, *Tourism Management*, 65 (Nisan): 212–223.
- Çeşme Kaymakamlığı (2016). <http://www.cesme.gov.tr/nufus-durumu>, Erişim tarihi: 15 Mayıs 2016.
- Çeşme Kaymakamlığı (2017). <http://www.cesme.gov.tr/ekonomik-durumu>, Erişim tarihi: 15 Mayıs 2017.
- Gursoy, D. ve Rutherford, D. G. (2004). Host Attitudes Toward Tourism: An Improved Structural Model, *Annals of Tourism Research*, 31 (3): 495–516.

- Jurowski, C. ve Gursoy, D. (2004). Distance Effects on Residents' Attitudes Toward Tourism, *Annals of Tourism Research*, 31 (2): 296-312.
- Kim, K., Uysal, M. ve Sirgy, M. J. (2013). How Does Tourism in a Community Impact the Quality of Life of Community Residents?, *Tourism Management*, 36 (Haziran): 527-540.
- Kozak, N., Kozak, A. M. ve Kozak, M. (2016). *Genel Turizm* (18. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Liang, Z. X. ve Hui, T. K. (2016). Residents' Quality of Life and Attitudes Toward Tourism Development in China, *Tourism Management*, 57 (Aralık): 56-67.
- Madrigal, R. (1995). Residents' Perceptions and the Role of Government, *Annals of Tourism Research*, 22 (1): 86-102.
- Massam, B. H. (2002). Quality of Life: Public Planning and Private Living, *Progress in Planning*, 58 (3): 141-227.
- Mathew, P. V. ve Sreejesh, S. (2017). Impact of Responsible Tourism on Destination Sustainability and Quality of Life of Community in Tourism Destinations, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 31 (Haziran): 83-89.
- Nawijn, J. ve Mitas, O. (2012). Resident Attitudes to Tourism and their Effect on Subjective Well-Being: The Case of Palma de Mallorca, *Journal of Travel Research*, 51 (5): 531-541.
- Petrosillo, I., Costanza, R., Aretano, R., Zaccarelli, N. ve Zurlini, G. (2013). The Use of Subjective Indicators to Assess How Natural and Social Capital Support Residents' Quality of Life in a Small Volcanic Island, *Ecological Indicators*, 24 (Ocak): 609-620.
- Sekaran, U. ve Bougie, R. (2010). *Research Methods for Business: A Skill-building Approach* (5. Baskı). Haddington: John Wiley ve Sons.
- Sharpley, R. (2014). Host Perceptions of Tourism: A Review of the Research, *Tourism Management*, 42 (Haziran): 37-49.
- Sirgy, M. J. (2001). *Handbook of Quality-of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective* (8. Baskı). New York: Springer Science ve Business Media. ISBN 978-94-015-9837-8.
- Stylidis, D., Biran, A., Sit, J. ve Szivas, E. M. (2014). Residents' Support for Tourism Development: The Role of Residents' Place Image and Perceived Tourism Impacts, *Tourism Management*, 45 (Aralık): 260-274.
- Türker, N., Selçuk, Ş. ve Özyıldırım, A. (2016). Turizmin Yerel Halkın Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Safranbolu Örneği, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1): 1-13.
- Uysal, M., Sirgy, M. J., Woo, E., ve Kim, H. L. (2016). Quality of Life (QOL) and Well-being Research in Tourism, *Tourism Management*, 53 (Nisan): 244-261.
- Vogt, C., Jordan, E., Grewe, N. ve Kruger, L. (2016). Collaborative Tourism Planning and Subjective Well-Being in a Small Island Destination, *Journal of Destination Marketing and Management*, 5 (1): 36-43.
- Woo, E., Kim, H. ve Uysal, M. (2015). Life Satisfaction and Support for Tourism Development, *Annals of Tourism Research*, 50 (Ocak): 84-97.

YAZAR

Nilgün AVCI:

Çukurova Üniversitesi Mersin Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu'ndan mezun oldu (1993). Yüksek lisans derecesini Muğla Üniversitesi'nden İşletme Ana Bilim Dalı'ndan (1999), doktora derecesini de Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı'ndan aldı (2008). 1995 yılında Muğla Üniversitesi'nde, 2004 yılında ise Ege Üniversitesi'nde çalışmaya başladı. Doçentlik unvanını Turizm alanında aldı (2016). Halen Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu'nda görev yapmaktadır. Temel çalışma alanları; turizm, yönetim ve organizasyon, davranış bilimleridir.